

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2193 din 03.06 2015

La nr.03/4747 din 13 mai 2015

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat rapoartele de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege cu privire la Centrul Național de Integritate, proiectului de lege privind declararea averii și intereselor personale și asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexă:

Rapoartele de expertiză anticorupție – 18 file;

Anexele la rapoartele de expertiză anticorupție – 17 file.

Director

Viorel CHETRARU

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE asupra nivelului coruptibilității proiectului de lege cu privire la Centrul Național de Integritate

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul are drept scop reorganizarea Comisiei Naționale de Integritate prin crearea unei instituții noi, independente și eficiente – Centrul Național de Integritate. Astfel, proiectul de lege reglementează modul de organizare și funcționare a Centrului, atribuțiile și sarcinile acestuia, precum și procedura de control a averilor și intereselor personale, a regimului juridic al conflictului de interese, incompatibilității și restricțiilor.

d. Suficiența argumentării. Cu toate că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, totuși atenționăm asupra faptului că autorul nu a tradus în limba română expertizele Consiliului Europei la proiectele de legi ce se referă la reformarea Comisiei Naționale de Integritate, fapt ce creează suspiciuni cu privire la calitatea proiectului de lege. Considerăm că traducerea și luarea în calcul a expertizelor internaționale asupra proiectului de lege ar contribui la îmbunătățirea normelor și înlăturarea multiplelor neclarități, discreții și prevederi abuzive constatate în procesul de examinare a proiectului. Prin urmare, recomandăm autorului de a traduce aceste expertize și publicarea lor pe pagina web a ministerului justiției, astfel încât să fie asigurat accesul tuturor părților interesate, precum luarea în considerație la definitivarea și promovarea ulterioară a proiectului. La moment, autorul a prezentat traducerea selectivă a propunerilor înaintate de către experții Consiliului Europei.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare suplimentare, însă acestea urmează a fi identificate și prevăzute în legea bugetului de stat pe anul 2016, perioadă în

care vor intra în vigoare prevederile proiectului de lege. Potrivit autorului, vor fi necesare cheltuieli suplimentare pentru salarizarea angajaților Centrului, deoarece efectivul limită al acestuia a fost mărit cu 24 unități, precum și cheltuieli ce țin de instalarea sistemului aleatoriu de repartizare a dosarelor de control.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Art.12 alin.(3) lit.j) din proiect prevede că poate fi numită în funcția de membru al Consiliului persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: ...j) nu este și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic;”

Semnalăm unele deficiențe și prevederi neclare ce țin de constituirea Consiliului de Integritate. Astfel, sintagma "reprezentantul" desemnat de către Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului, este difuză și admite interpretări deoarece nu este clar dacă „reprezentant” poate fi un membru din cadrul comisiei sau poate fi și o altă persoană, care să nu activeze în Parlament, dar care să fie "desemnată" de Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului. Aceste neclarități se datorează și prevederilor de la alin.(3) lit.j) care stabilesc drept una din condițiile pentru a fi numit membru al Consiliului de Integritate „nu este și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic;”. Dat fiind această condiție, nici un deputat nu poate fi numit de către Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului, în calitate de membru al Consiliului. Această neclaritate va acorda posibilitatea de aplicare a prevederii în interpretarea preferată, în dependență de interesul responsabililor de implementare a normei.

Recomandarea: Recomandăm autorului de a reda normei claritate, prin prisma celor menționate mai sus.

Art.23 alin.(2) lit.k) din proiect, „k) în cazul rămîinerii definitive a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către agentul de integritate a unui act administrativ sau....”

În cazul dat, constatăm că autorul utilizează termeni diferiți cu referire la același fenomen. Astfel, în cuprinsul proiectului este utilizat atât termenul de “inspector de integritate”, cît și cel de “agent de integritate”, fapt ce creează neclarități și interpretări.

Recomandarea: Considerăm necesar operarea în cuprinsul proiectului doar cu un singur termen, cel de “inspector de integritate”.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art.12 alin.(2) din proiect prevede: „Reprezentanții din partea societății civile și al jurnaliștilor se selectează prin concurs de către Ministerul Justiției, în baza unui Regulament aprobat de ministrul justiției”

Semnalăm că mecanismul de constituire a Consiliului de Integritate, este unul incorect și urmărește scoaterea de sub control parlamentar a Centrului Național de Integritate, și preluarea controlului asupra activității acestuia de către executiv, în special Ministerul Justiției, care își atribuie competențe nejustificate și abuzive în ceea ce privește numirea a doi membri (din șapte membri ai Consiliului de Integritate) - reprezentanților societății civile și a jurnaliștilor. Acest fapt, la aplicare, nu va contribui la realizarea scopului propus de autor în nota informativă, și anume asigurarea independenței funcționale a Centrului, deoarece controlul a 3 membri din Consiliu va fi efectuat de către Guvern.

Autorul legală ineficiența activității Comisiei de faptul că această instituție se află sub control parlamentar, deși constatăm că deficiențele care le întîmpină Comisia în activitatea sa se datorează prevederilor din regulamentul de activitate internă al Comisiei și nu are nici o legătură de cauzalitate cu subordonarea acesteia Parlamentului, care, de altfel, are cea mai mare legitimitate să efectueze acest control asupra activității Comisiei.

Recomandarea: Propune autorului, substituirea sintagmei „al societății civile; al jurnaliștilor” cu sintagma „Alianței Anticorupție; Consiliul Național de Participare sau Consiliul de Presă”. Astfel, aceste organizații să își desemneze independent membrii în cadrul Consiliului. În acest sens necesită de a opera modificări și la art. 44 alin.(2), unde sintagma „Ministerul Justiției” să se substituie cu sintagma „Alianța Anticorupție; Consiliul Național de Participare sau Consiliul de Presă”.

Art.17 alin.(4) și alin.(5) din proiect prevede: „(4) Candidatul care a susținut concursul urmează să fie angajat în funcție numai după prezentarea: a) declarației de integritate;”, (5) În cazul în care candidatul nu susține proba detectorului comportamentului simulat sau nu prezintă declarația de integritate, se consideră că

acesta nu a susținut concursul pentru numirea în funcția de inspector de integritate.”

Prevederile sunt lacunare și confuze, fiind lipsă careva elemente sau condiții obligatorii ce trebuie să cuprindă „declarația de integritate”. La modul practic, toate aceste deficiențe vor spori considerabil coruptibilitatea prevederilor, persoanele responsabile de examinarea dosarelor candidaților la funcția de inspector de integritate avînd, de facto, posibilitatea de interpretare și aplicare a prevederilor conform propriei discreții, precum și instituie temeluri abuzive și nejustificate de a respinge o persoană că nu a susținut concursul pentru numirea în funcția de inspector de integritate pe motiv că „declarația de integritate” este prea generală sau evazivă. Acest fapt va influența în mod negativ obiectivitatea aprecierii și selecției persoanelor candidate la funcția de inspector de integritate.

Recomandarea: Considerăm necesar, prevederea cel puțin exemplificativ ce trebuie să ateste persoana prin depunerea acestei declarații de integritate, deoarece legislația în vigoare nu conține reglementări în acest sens, excepție fiind Regulamentul privind selectarea prin concurs a candidaților în membri ai Consiliului Civil privind monitorizarea Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1210 din 29.10.2008. Astfel, pct.7 din Regulamentul menționat prevede: „Fiecare membru depune o declarație de integritate ce atestă faptul că: a) nici una din persoanele sale apropiate nu sînt angajate curent sau nu au fost angajate pe parcursul ultimilor doi ani în cadrul Centrului; b) nu cunoaște existența nici a unui conflict de interese apărut între interesele sale personale și obligațiile de membru al Consiliului Civil; c) imediat va notifica Consiliul Civil în cazul în care va cunoaște faptul că o persoană apropiată a depus cerere de angajare sau este angajată în cadrul Centrului; d) imediat va notifica Consiliul Civil în cazul în care va cunoaște despre orice conflict de interese actual sau potențial, apărut între interesele sale personale și obligațiile de membru al Consiliului Civil.”

Art.44 alin.(6) din proiect “Membrii Comisiei Naționale de Integritate își încetează mandatul la data intrării în vigoare a prezentei legi, adică 1 ianuarie 2016.”

În cazul dat, semnalăm că proiectul nu reglementează suficient de corect și clar perioada de tranziție dintre Comisia Națională de Integritate și Centrul Național de Integritate, fapt ce, la aplicare, pot exista situații de criză (potrivit experienței anterioare), în sensul că mandatul membrilor Comisiei va înceta, iar Consiliul să nu reușească, pînă la 1 ianuarie 2016 să instituționalizeze activitatea Centrului, să numească un nou președinte sau vicepreședinte. Reieșind din experiența anterioară, cînd Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate a fost adoptată în 2011, iar Comisia Națională de Integritate a fost funcțională abia în anul 2013, astfel, în perioada respectivă verificarea averii a fost scăpată de sub orice control, situație care a condus favorizarea subiecților declarării în detrimentul interesului public. Lipsa analizei riscurilor reale ce pot apărea în procesul de tranziție dintre activitatea Comisiei și activitatea Centrului, și a reglementărilor exprese ce ar asigura continuitatea procesului de verificare și control al declarațiilor de avere și interese personale poate condiționa, la aplicare, acte de corupție sau interpretări multiple și discreționare ce țin de necesitatea declarării averilor și intereselor personale pentru anul 2015.

Recomandarea: Pentru a evita cazurile de prejudiciere a interesului public și a nu întrerupe procesul de verificare și control a averilor, care, de altfel, se bazează pe verificarea declarațiilor de la un an la altul, iar lipsa declarației pe o anumită perioadă, face dificilă urmărirea averilor nejustificate și îmbogățirii ilicite, propunem autorului de a prevedea la capitolul “Dispoziții finale și tranzitorii” să fie prevăzut că în cazul în care pînă la data limită de depunere a declarațiilor de avere și interese persoanele Centrul Național de Integritate nu este instituit sau activitatea sa nu este funcțională,

atunci declarațiile de avere și interese personale se depun la Centrul Național Anticorupție, care va asigura funcțiile Centrului Național de Integritate pînă la instituționalizarea definitivă a acestuia. Aceste reglementări vor contribui la evitarea scăpării de sub orice control a declarațiilor de avere și interese personale pentru anul 2015.

Centrul Național Anticorupție este unicul organ îndreptățit în acest caz, deoarece are drept competență prevenirea și combaterea corupției, iar controlul averilor și intereselor personale reprezintă una din măsurile de prevenire a corupției.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Art.17 alin.(4) și alin.(5) din proiect prevede: „(4) Candidatul care a susținut concursul urmează să fie angajat în funcție numai după prezentarea: a) declarației de integritate;”, (5) În cazul în care candidatul nu susține proba detectorului comportamentului simulat sau nu prezintă declarația de integritate, se consideră că acesta nu a susținut concursul pentru numirea în funcția de inspector de integritate.”

Lipsa reglementării clare a conținutului și formei declarației de integritate ce necesită de a fi prezentată de către candidatul la funcția de inspector de integritate, vor prejudicia nejustificat interesele și drepturile persoanelor ce candidează la funcția de inspector de integritate, precum și instituie temeluri abuzive de a respinge o persoană.

Recomandarea: Considerăm că proiectul trebuie să reflecte clar și transparent criteriile și procedura de selectare a inspectorilor de integritate, inclusiv și a documentelor/actelor ce necesită de a fi prezentate pentru participarea la concurs. De asemenea, semnalăm că pentru desfășurarea corectă, transparentă și obiectivă a procedurii de selectare a inspectorilor de integritate, conținutul și forma declarației de integritate necesită de a fi reglementate în prezentul proiect de lege.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Art.12 alin.(7) lit.h), k) și l) din proiect prevede: „Consiliul de Integritate are următoarele atribuții:

h) efectuează controlul averilor declarațiilor de avere și interese personale ale președintelui și vicepreședintelui Centrului;”,

„k) efectuează controlul depunerii în termen a declarațiilor de avere și interese personale de către președinte și vicepreședinte;”

„l) examinează și soluționează conflictele de interese ale președintelui și vicepreședintelui Centrului și aspectele ce țin de stările de incompatibilitate;”

Făcînd abstracție de greșeala gramaticală, semnalăm că atribuția de control a averii și intereselor personale și conflictelor de interese și stărilor de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, stabilită Consiliului este una formală și declarativă, deoarece prevederile proiectului nu prevăd careva competențe membrilor Consiliului de a accesa, în procesul exercitării atribuției de verificare a averilor și intereselor personale, registrele de stat

ale organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare. Prezența în cuprinsul proiectului de lege a unor astfel de norme poate condiționa, la aplicare, careva acte de corupție, în sensul verificării superficiale și neobiective a averii, a situațiilor de conflict de interese și a stărilor de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului de către membrii Consiliului. De asemenea, semnalăm că Consiliul de Integritate nu are calitatea de agent constatator, astfel nu este clar cum va trage la răspundere pe președintele și vicepreședintele Centrului în cazul depistării încălcărilor regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale, al conflictului de interese sau al incompatibilităților. Această situație lacunară și confuză va favoriza abuzuri, interpretarea și aplicare preferențială a normelor în dependență de interese „motivare” și scopuri.

Recomandarea: Propunem autorului stabilirea competenței de efectuare a controlului averii și intereselor personale, examinarea și soluționarea conflictelor de interese și stărilor de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, Centrului Național Anticorupție deoarece este unica instituție specializată în prevenirea și combaterea corupției, care dispune de persoane calificate și are acces la toate bazele de date necesare pentru efectuarea completă și obiectivă a controlului averilor și intereselor personale ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, precum și de examinare și soluționare a conflictelor de interese ale președintelui și vicepreședintelui Centrului și a aspectelor ce țin de stările de incompatibilitate. În contextul dat necesită de a opera modificări în Codul contravențional prin stabilirea în calitate de agent constatator la art. 313/2, 313/3 și 330/2 a Centrului Național Anticorupție în privința președintelui și vicepreședintelui Centrului Național de Integritate.

Art.12 alin.(9) din proiect prevede: “(9) Lucrările de secretariat ale Consiliului sunt asigurate de către Centru.”

Având în vedere atribuțiile Consiliului, și anume: numirea, suspendarea, revocare din funcție a președintelui și vicepreședintelui Centrului, efectuează controlul averii și intereselor personale ale acestora, examinează sesizările și soluționează conflictele de interese, precum și stările de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, considerăm că nu este corect și nici justificat ca lucrările de secretariat ale Consiliului să fie asigurate de către Centru. Acest fapt va face activitatea Consiliului ineficientă sau pur formală.

Recomandarea: Recomandăm autorului completarea proiectului cu norme exacte și clare referitoare la modul de constituire și activitate a Consiliului de Integritate, astfel încât lucrările de secretariat ale Consiliului să fie asigurate de o persoană selectată și numită de către Consiliu și care să nu facă parte din personalul Centrului.

Art.18 din proiect prevede că inspectorii de integritate efectuează verificarea și controlul declarațiilor de avere și interese personale, a conflictelor de interese și stărilor de incompatibilitate, restricții pentru toți subiecții declarării prevăzuți de prezenta lege.

Semnalăm că, competența atribuită inspectorilor de integritate ai Centrului de a verifica și controla declarația de avere și interese personale, examinarea și soluționarea conflictului de interese, al incompatibilităților și restricțiilor în privința propriilor colegi este abuzivă și reprezintă un conflict de interese, deoarece inspectorii de integritate activează în cadrul aceleiași instituții și urmăresc același scop instituțional. Prin urmare, considerăm că aceste prevederi nu vor asigura verificarea și controlul averii și intereselor personale, examinarea și

soluționarea conflictului de interese, a incompatibilităților și restricțiilor în mod obiectiv și nepărtinitor, ci dimpotrivă creează riscul ca inspectorii de integritate să își verifice colegii într-un mod superficial și favorizator, în dependență de interese și scopuri. Asupra acestei competențe atribuite inspectorilor de integritate mereu va plana o doză de suspiciune și neîncredere.

Recomandarea: Propunem autorului de a atribui competența de verificare și control a averilor și intereselor personale, examinarea și soluționarea conflictului de interese al incompatibilităților și restricțiilor a angajaților Centrului Național de Integritate, Centrului Național Anticorupție deoarece este unica instituție specializată în prevenirea și combaterea corupției, care dispune de persoane calificate și are acces la toate bazele de date necesare pentru efectuarea completă și obiectivă a controlului averilor și intereselor personale a angajaților Centrului, precum și de examinare și soluționare a conflictelor de interese și a stărilor de incompatibilitate a acestora. Acest fapt nu va contribui decât la asigurarea unui control mai riguros și obiectiv. În contextul dat necesită de a opera modificări în Codul contravențional prin stabilirea în calitate de agent constator la art. 313/2, 313/3 și 330/2 a Centrului Național Anticorupție în privința președintelui și vicepreședintelui Centrului Național de Integritate.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe expresive la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Șef al Secției expertiză anticorupție în sectorul public
Elena Bedros
01 Iunie 2015

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului
de lege cu privire la Centrul Național de Integritate**

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art.12 alin.(3) lit.j) din proiect prevede că poate fi numită în funcția de membru al Consiliului persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții: ...j) nu este și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic;"	Formulări cu sens neclar sau echivoc (ambiguitate semantică)	Semnalăm unele deficiențe și prevederi neclare ce țin de constituirea Consiliului de Integritate. Astfel, sintagma "reprezentantul" desemnat de către Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului, este difuză și admite interpretări deoarece nu este clar dacă „reprezentant” poate fi un membru din cadrul comisiei sau poate fi și o altă persoană, care să nu activeze în Parlament, dar care să fie "desemnată" de Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului. Aceste neclarități se datorează și prevederilor de la alin.(3) lit.j) care stabilesc drept una din condițiile pentru a fi numit membru al Consiliului de Integritate „nu estr și nu a fost în ultimii 2 ani membru al vreunui partid politic;”. Dat fiind această condiție, nici un deputat nu poate fi numit de către Comisia juridică, numiri și imunități a Parlamentului, în calitate de membru al Consiliului. Această neclaritate va acorda posibilitatea de aplicare a prevederii în interpretarea preferată, în dependență de interesul responsabililor de implementare a normei.	Recomandăm autorului de a reda normei claritate, prin prisma celor menționate mai sus.

2	Art.23 alin.(2) lit.k) din proiect, „k) în cazul rămîinerii definitive a actului de constatare prin care s-a stabilit emiterea/adoptarea de către agentul de integritate a unui act administrativ sau....”	Utilizarea termenilor diferiți pentru același fenomen sau invers	În cazul dat, constatăm că autorul utilizează termeni diferiți cu referire la același fenomen. Astfel, în cuprinsul proiectului este utilizat atât termenul de “inspector de integritate”, cît și cel de “agent de integritate”, fapt ce creează neclarități și interpretări.	Considerăm necesar operarea în cuprinsul proiectului doar cu un singur termen, cel de “inspector de integritate”.
3	Art.12 alin.(2) din proiect prevede: „Reprezentanții din partea societății civile și al jurnaliștilor se selectează prin concurs de către Ministerul Justiției, în baza unui Regulament aprobat de ministrul justiției”	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative	Semnalăm că mecanismul de constituire a Consiliului de Integritate, este unul incorect și urmărește scoaterea de sub control parlamentar a Centrului Național de Integritate, și preluarea controlului asupra activității acestuia de către executiv, în special Ministerul Justiției, care își atribuie competențe nejustificate și abuzive în ceea ce privește numirea a doi membri (din șapte membri ai Consiliului de Integritate) - reprezentanților societății civile și a jurnaliștilor. Acest fapt, la aplicare, nu va contribui la realizarea scopului propus de autor în nota informativă, și anume asigurarea independenței funcționale a Centrului, deoarece controlul a 3 membri din Consiliu va fi efectuat de către Guvern. Autorul legală ineficiența activității Comisiei de faptul că această instituție se află sub control parlamentar, deși constatăm că deficiențele care le întâmpină Comisia în activitatea sa se datorează prevederilor din regulamentul de activitate internă al Comisiei și nu are nici o legătură de cauzalitate cu subordonarea acesteia Parlamentului, care, de altfel, are cea mai mare legitimitate să efectueze acest control asupra activității Comisiei.	Propune autorului, substituirea sintagmei „al societății civile; al jurnaliștilor” cu sintagma „Alianței Anticorupție; Consiliul Național de Participare sau Consiliul de Presă”. Astfel, aceste organizații să își desemneze independent membrii în cadrul Consiliului. În acest sens necesită de a opera modificări și la art. 44 alin.(2), unde sintagma „Ministerul Justiției” să se substituie cu sintagma „Alianța Anticorupție; Consiliul Național de Participare sau Consiliul de Presă”.
4	Art.17 alin.(4) și alin.(5) din	Competența de a aplica	Prevederile sunt lacunare și confuze, fiind lipsă	Considerăm necesar,

proiect prevede: „(4) Candidatul care a susținut concursul urmează să fie angajat în funcție numai după prezentarea: a) declarației de integritate;”, (5) În cazul în care candidatul nu susține proba detectorului comportamentului simulat sau nu prezintă declarația de integritate, se consideră că acesta nu a susținut concursul pentru numirea în funcția de inspector de integritate.”

prevederea/luarea
deciziei fără criterii clare
Temeiuri
neexhaustive/subiective
pentru refuzul autorității

careva elemente sau condiții obligatorii ce trebuie să cuprindă „declarația de integritate”. La modul practic, toate aceste deficiențe vor spori considerabil coruptibilitatea prevederilor, persoanele responsabile de examinarea dosarelor candidaților la funcția de inspector de integritate avînd, de facto, posibilitatea de interpretare și aplicare a prevederilor conform propriei discreții, precum și instituie temeuri abuzive și nejustificate de a respinge o persoană că nu a susținut concursul pentru numirea în funcția de inspector de integritate pe motiv că „declarația de integritate” este prea generală sau evazivă. Acest fapt va influența în mod negativ obiectivitatea aprecierii și selectării persoanelor candidate la funcția de inspector de integritate.

prevederea cel puțin
exemplificativ ce trebuie
să ateste persoana prin
depunerea acestei
declarații de integritate,
deoarece legislația în
vigoare nu conține
reglementări în acest
sens, excepție fiind
Regulamentul privind
selectarea prin concurs a
candidaților în membri ai
Consiliului Civil privind
monitorizarea Centrului
pentru Combaterea
Crimelor Economice și
Corupției, aprobat prin
Hotărîrea Guvernului
nr.1210 din 29.10.2008.
Astfel, pct.7 din
Regulamentul menționat
prevede: „Fiecare
membru depune o
declarație de integritate
ce atestă faptul că: a) nici
una din persoanele sale
apropiate nu sînt angajate
curent sau nu au fost
angajate pe parcursul
ultimilor doi ani în cadrul
Centrului; b) nu cunoaște
existența nici a unui
conflict de interese apărut

				între interesele sale personale și obligațiile de membru al Consiliului Civil; c) imediat va notifica Consiliul Civil în cazul în care va cunoaște faptul că o persoană apropiată a depus cerere de angajare sau este angajată în cadrul Centrului; d) imediat va notifica Consiliul Civil în cazul în care va cunoaște despre orice conflict de interese actual sau potențial, apărut între interesele sale personale și obligațiile de membru al Consiliului Civil.”
5	Art.44 alin.(6) din proiect “Membrii Comisiei Naționale de Integritate își încetează mandatul la data intrării în vigoare a prezentei legi, adică 1 ianuarie 2016.”	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare Termene exagerat de lungi sau scurte	În cazul dat, semnalăm că proiectul nu reglementează suficient de corect și clar perioada de tranziție dintre Comisia Națională de Integritate și Centrul Național de Integritate, fapt ce, la aplicare, pot exista situații de criză (potrivit experienței anterioare), în sensul că mandatul membrilor Comisiei va înceta, iar Consiliul să nu reușească, pînă la 1 ianuarie 2016 să instituționalizeze activitatea Centrului, să numească un nou președinte sau vicepreședinte. Reieșind din experiența anterioară, cînd Legea cu privire la Comisia Națională de Integritate a fost adoptată în 2011, iar Comisia Națională de Integritate a fost funcțională abia în anul 2013,	Pentru a evita cazurile de prejudiciere a interesului public și a nu întrerupe procesul de verificare și control a averilor, care, de altfel, se bazează pe verificarea declarațiilor de la un an la altul, iar lipsa declarației pe o anumită perioadă, face dificilă urmărirea averilor nejustificate și îmbogățirii ilicite, propunem autorului de a prevedea la capitolul

astfel, în perioada respectivă verificarea averii a fost scăpată de sub orice control, situație care a condus favorizarea subiecților declarării în detrimentul interesului public.

Lipsa analizei riscurilor reale ce pot apărea în procesul de tranziție dintre activitatea Comisiei și activitatea Centrului, și a reglementărilor exprese ce ar asigura continuitatea procesului de verificare și control al declarațiilor de avere și interese personale poate condiționa, la aplicare, acte de corupție sau interpretări multiple și discreționare ce țin de necesitatea declarării averilor și intereselor personale pentru anul 2015.

“Dispoziții finale și tranzitorii” să fie prevăzută că în cazul în care pînă la data limită de depunere a declarațiilor de avere și interese persoanele Centrul Național de Integritate nu este instituit sau activitatea sa nu este funcțională, atunci declarațiile de avere și interese personale se depun la Centrul Național Anticorupție, care va asigura funcțiile Centrului Național de Integritate pînă la instituționalizarea definitivă a acestuia. Aceste reglementări vor contribui la evitarea scăpării de sub orice control a declarațiilor de avere și interese personale pentru anul 2015.

Centrul Național Anticorupție este unicul organ îndreptățit în acest caz, deoarece are drept competență prevenirea și combaterea corupției, iar controlul averilor și intereselor personale

				reprezintă una din măsurile de prevenire a corupției.
6	Art.17 alin.(4) și alin.(5) din proiect prevede: „(4) Candidatul care a susținut concursul urmează să fie angajat în funcție numai după prezentarea: a) declarației de integritate;”, (5) În cazul în care candidatul nu susține proba detectorului comportamentului simulat sau nu prezintă declarația de integritate, se consideră că acesta nu a susținut concursul pentru numirea în funcția de inspector de integritate.”	Listă neexhaustivă a temeiurilor de refuz Stabilirea condițiilor neexhaustive (autoritatea poate impune cerințe suplimentare arbitrare)	Lipsa reglementării clare a conținutului și formei declarației de integritate ce necesită de a fi prezentată de către candidatul la funcția de inspector de integritate, vor prejudicia nejustificat interesele și drepturilor persoanelor ce candidează la funcția de inspector de integritate, precum și instituie temeiuri abuzive de a respinge o persoană.	Considerăm că proiectul trebuie să reflecte clar și transparent criteriile și procedura de selectare a inspectorilor de integritate, inclusiv și a documentelor/actelor ce necesită de a fi prezentate pentru participarea la concurs. De asemenea, semnalăm că pentru desfășurarea corectă, transparentă și obiectivă a procedurii de selectare a inspectorilor de integritate, conținutul și forma declarației de integritate necesită de a fi reglementate în prezentul proiect de lege.
7	Art.12 alin.(7) lit.h), k) și l) din proiect prevede: „Consiliul de Integritate are următoarele atribuții: h) efectuează controlul averilor declarațiilor de avere și interese personale ale președintelui și vicepreședintelui Centrului; ”,	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Făcînd abstracție de greșeala gramaticală, semnalăm că atribuția de control a averii și intereselor personale și conflictelor de interese și stărilor de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, stabilită Consiliului este una formală și declarativă, deoarece prevederile proiectului nu prevăd careva competențe membrilor Consiliului de a accesa, în	Propunem autorului stabilirea competenței de efectuare a controlului averii și intereselor personale, examinarea și soluționarea conflictelor de interese și stărilor de incompatibilitate ale

„k) efectuează controlul depunerii în termen a declarațiilor de avere și interese persoane de către președinte și vicepreședinte;”
„l) examinează și soluționează conflictele de interese ale președintelui și vicepreședintelui Centrului și aspectele ce țin de stările de incompatibilitate;”

procesul exercitării atribuției de verificare a averilor și intereselor personale, registrele de stat ale organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare. Prezența în cuprinsul proiectului de lege a unor astfel de norme poate condiționa, la aplicare, careva acte de corupție, în sensul verificării superficiale și neobiective a averii, a situațiilor de conflict de interese și a stărilor de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, de către membrii Consiliului. De asemenea, semnalăm că Consiliul de Integritate nu are calitatea de agent constatatator, astfel nu este clar cum va trage la răspundere pe președintele și vicepreședintele Centrului în cazul depistării încălcărilor regimului juridic al declarării averilor și intereselor personale, al conflictului de interese sau al incompatibilităților. Această situație lacunară și confuză va favoriza abuzuri, interpretarea și aplicare preferențială a normelor în dependență de interese „motivare” și scopuri.

președintelui și vicepreședintelui Centrului, Centrului Național Anticorupție deoarece este unica instituție specializată în prevenirea și combaterea corupției, care dispune de persoane calificate și are acces la toate bazele de date necesare pentru efectuarea completă și obiectivă a controlului averilor și intereselor personale ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, precum și de examinare și soluționare a conflictelor de interese ale președintelui și vicepreședintelui Centrului și a aspectelor ce țin de stările de incompatibilitate. În contextul dat necesită de a opera modificări în Codul contravențional prin stabilirea în calitate de agent constatatator la art. 313/2, 313/3 și 330/2 a Centrului Național Anticorupție în privința

				președintelui și vicepreședintelui Centrului Național de Integritate.
8	Art.12 alin.(9) din proiect prevede: "(9) Lucrările de secretariat ale Consiliului sînt asigurate de către Centru."	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Avînd în vedere atribuțiile Consiliului, și anume: numirea, suspendarea, revocare din funcție a președintelui și vicepreședintelui Centrului, efectuează controlul averii și intereselor personale ale acestora, examinează sesizările și soluționează conflictele de interese, precum și stările de incompatibilitate ale președintelui și vicepreședintelui Centrului, considerăm că nu este corect și nici justificat ca lucrările de secretariat ale Consiliului să fie asigurate de către Centru. Acest fapt va face activitatea Consiliului inefficientă sau pur formală.	Recomandăm autorului completarea proiectului cu norme exacte și clare referitoare la modul de constituire și activitate a Consiliului de Integritate, astfel încît lucrările de secretariat ale Consiliului să fie asigurate de o persoană selectată și numită de către Consiliu și care să nu facă parte din personalul Centrului.
9	Art.18 din proiect prevede că inspectorii de integritate efectuează verificarea și controlul declarațiilor de avere și interese personale, a conflictelor de interese și stărilor de incompatibilitate, restricții pentru toți subiecții declarării prevăzuți de prezenta lege.	Lipsa procedurilor clare de control a implementării prevederilor din proiect	Semnalăm că, competența atribuită inspectorilor de integritate ai Centrului de a verifica și controla declarația de avere și interese personale, examinarea și soluționarea conflictului de interese, al incompatibilităților și restricțiilor în privința propriilor colegi este abuzivă și reprezintă un conflict de interese, deoarece inspectorii de integritate activează în cadrul aceleiași instituții și urmăresc același scop instituțional. Prin urmare, considerăm că aceste prevederi nu vor asigura verificarea și controlul averii și intereselor personale, examinarea și soluționarea conflictului de interese, a incompatibilităților și restricțiilor în mod obiectiv și nepărtinitor, ci dimpotrivă creează	Propunem autorului de a atribui competența de verificare și control a averilor și intereselor personale, examinarea și soluționarea conflictului de interese, al incompatibilităților și restricțiilor a angajaților Centrului Național de Integritate, Centrului Național Anticorupție deoarece este unica instituție specializată în

riscul ca inspectorii de integritate să își verifice colegii într-un mod superficial și favorizator, în dependență de interese și scopuri. Asupra acestei competențe atribuite inspectorilor de integritate mereu va plana o doză de suspiciune și neîncredere.

prevenirea și combaterea corupției, care dispune de persoane calificate și are acces la toate bazele de date necesare pentru efectuarea completă și obiectivă a controlului averilor și intereselor personale a angajaților Centrului, precum și de examinare și soluționare a conflictelor de interese și a stărilor de incompatibilitate a acestora. Acest fapt nu va contribui decât la asigurarea unui control mai riguros și obiectiv. În contextul dat necesită de a opera modificări în Codul contravențional prin stabilirea în calitate de agent constator la art. 313/2, 313/3 și 330/2 a Centrul Național Anticorupție în privința președintelui și vicepreședintelui Centrului Național de Integritate.